

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
5 juni 2023 (mondelinge uitspraak 30 mei 2023)

Klaagster: Mevr. XXXXXX, geboren op XXXXXX, verblijf houdend in Vincent van Gogh, locatie XXXXXX, te Venlo.

Klaagster wordt ondersteund door dhr. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Aangeklaagde: Dhr. XXXXXX, psychiater, tevens aanwezig dhr. XXXXXX, verpleegkundig-specialist

Zitting: 30 mei 2023 te Venlo

Klachtennummer: 23.045

1. De klacht

De klachtmelding betreft de aanzegging voor verplichte zorg in de vorm van medicatie.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 22 mei 2023 heeft de commissie de klacht van klaagster ontvangen. Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 22 mei 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klaagster in kennis gesteld.
- Klaagster heeft een schorsingsverzoek ingediend. Deze is toegekend door de behandelaar.
- Op 25 mei 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 30 mei 2023. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 25 mei 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 30 mei 2023 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klaagster, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (mondeling en telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op XXXXXX. Klaagster woont sinds enkele maanden in XXXXXX in een huurwoning. Tevoren woonde zij in XXXXXX en aldaar was sprake van veelvuldige burenoverlast (geluidsoverlast en schelden). Nu in XXXXXX is er eveneens sprake van geluidsoverlast en scheldt klaagster naar voorbijgangers. Er is sprake van paranoïde gedrag waarbij klaagster denkt dat ze gehackt wordt maar waar klaagster niet over in gesprek wil. Ze weigert de deur open te doen, wijst alle hulp van de hand en begint direct te schelden. Bij klaagster ontbreekt elk ziektebesef en inzicht

Op 20 maart 2023 heeft de rechter besloten tot het opleggen van een zorgmachtiging. Deze duurt voort tot en met 8 september 2023 waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van verplichte zorg in de vorm van medicatie is toegewezen.

Op 17 mei 2023 wordt de beslissingsbrief aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de (voorzetting) crisismaatregel. Op diezelfde data heeft de zorgverantwoordelijke klaagster onderzocht en is de voorgenomen beslissing met haar besproken.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter zitting een toelichting op haar klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klaagster gaat, antwoordt zij dat het goed met haar gaat. Klaagster geeft aan dat haar niets mankeert en dat ze niet begrijpt waarom zij hulp zou moeten krijgen. De reden dat klaagster is opgenomen is omdat de buurt over haar heeft geklaagd, hetgeen volgens klaagster volledig onterecht is. Klaagster slaapt lang uit en gaat laat naar bed waardoor haar burens moeite hebben met haar ritme. Dat zij in de avond de muziek nog aan heeft kan wel kloppen, maar daar hoeven de burens niet over te klagen. Klaagster heeft eerder in XXXXXX gewoond. Daar is ook ruzie met de burens ontstaan, naar haar zeggen volledig buiten haar schuld om. Vervolgens is klaagster verhuisd naar XXXXXX en nu gebeurt er hetzelfde. Volgens klaagster komt dit door de mensen in XXXXXX, zij willen wraak nemen op haar. Klaagster is muziekdocent en wilde graag toegelaten worden bij het orkest van XXXXXX maar hiervoor is zij afgewezen. De oorzaak hiervan ligt ook bij de wraak op haar door de mensen van XXXXXX.

Gevraagd naar de medicatie antwoordt klaagster dat zij niet begrijpt waarom de psychiater haar deze medicatie toe wil dienen. Klaagster geeft aan niets te mankeren maar een gewone vrouw te zijn die nu pech heeft met de burens. Klaagster wil dan ook zeker geen medicatie toegediend krijgen. Klaagster is begin maart ook opgenomen geweest en toen heeft zij alleen gesprekken gevoerd. Er is wel aan haar voorgesteld om medicatie te gaan gebruiken, maar dit was op vrijwillige basis en dat wilde klaagster niet. Zij is uiteindelijk naar huis gegaan met de afspraak om ambulante begeleiding te krijgen.

Gevraagd naar de toekomst antwoordt klaagster dat zij wil verhuizen naar XXXXXX. Haar huurcontract in XXXXXX loopt tot juli dit jaar waardoor zij toch moet verhuizen. Klaagster hoopt dat het beter gaat in XXXXXX en dat de mensen uit XXXXXX haar daar niet ook lastig gaan vallen en over haar roddelen.

Gevraagd of klaagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd antwoordt zij dat zij alles heeft kunnen zeggen zegt klaagster dat zij geen medicatie wil.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt hij dat klaagster aangeeft dat zij geen psychische problemen heeft op dit moment en dat er geen sprake is van ernstig nadeel.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd naar de medicatie antwoordt aangeklaagde dat er geen ander alternatief is voor klaagster. Klaagster is eerder opgenomen geweest met dezelfde aanleiding waarbij is getracht haar vrijwillig medicatie te laten nemen. Dit heeft klaagster afgewezen en klaagster is terug naar huis gegaan. Vervolgens is er een ambulante traject gestart maar klaagster weigerde hier medewerking aan te geven. Nu is klaagster op korte termijn weer opgenomen waarbij dezelfde symptomen worden waargenomen. Klaagster is paranoïde richting personeel en denkt dat haar familie hier achter zit. Om deze gang van zaken, die schijnbaar al enkele jaren duurt, te kunnen doorbreken wordt anti-psychotische behandeling noodzakelijk geacht.

Gevraagd naar de toekomst geeft aangeklaagde aan dat met medicatie klaagster, wanneer zij goed is ingesteld, zij naar huis kan en waardoor hopelijk bovengenoemde cyclus doorbroken kan worden.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klachten de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 20 maart 2023 toegewezen zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,

- a. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- b. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 17 mei 2023 blijkt dat klaagster lijdt aan wanen waarbij sprake is van ernstig nadeel in de vorm van zelfverwaarlozing en maatschappelijke teloorgang.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 17 mei 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klaagster en haar onderzocht. Hij heeft dezelfde dagen overleg met klaagster gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klaagster afschriften van de beslissingen gegeven en haar op 17 mei 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Ten aanzien van de klacht (verplichte zorg middels toedienen medicatie)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder het gebruik van effectieve medicatie gedurende langere tijd een zodanig psychisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klaagster ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz. De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klaagster is eerder opgenomen geweest met psychische klachten en wanen waarbij een dergelijke situatie met de burens is ontstaan waarbij klaagster alle schuld buiten zichzelf legt. Ook heeft klaagster geen ziekte-inzicht of -besef en blijft zij herhalen dat zij niets mankeert. Er is getracht om ambulante begeleiding in te zetten maar hier werkt klaagster niet aan mee.

De commissie acht in deze situatie verder aannemelijk dat een langer uitstel van toediening van effectieve medicatie een aanmerkelijk risico op verdere vertraging in ontslag uit de accommodatie met zich zal meebrengen. Het is bekend dat het beeld minder snel dan wel slechter tot verbetering komt als behandeling langer wordt uitgesteld; dit zal de prognose negatief beïnvloeden. De commissie is daarom van oordeel dat er ook in deze zin sprake is van ernstig nadeel.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat toediening van effectieve medicatie ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klaagster aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klaagster positief effect zal hebben. Antipsychotica zijn bewezen effectief bij de behandeling van een psychische stoornis met wanen. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde medicatie – welk(e) middel(en) en dosering(en) - in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er langdurig en vele pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klaagster te komen. Bedoeld is een zodanige samenwerking dat klaagster op basis van vrijwilligheid voldoende effectieve medicatie ter wegneming dan wel vermindering van verschijnselen die het gevolg zijn van haar psychische ziekte, inneemt of krijgt toegediend.

De commissie stelt vast dat klaagster een en andermaal ter zitting heeft verklaard geen medicijnen/antipsychotica te willen innemen of uitlatingen van gelijke strekking. Klaagster blijft bij herhaling zeggen dat zij geen medicatie wil want zij mankeert niets. De commissie stelt daarom vast dat klaagster op dit moment niet, dan wel onvoldoende tot een redelijke beoordeling van haar belangen in staat is, en niet te bewegen tot vrijwillige inname van effectieve medicatie.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toediening van verplichte zorg te voorkomen. Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg in de vorm van het in depot toedienen van gedwongen medicatie over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan. De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels gedwongen medicatie op grond van artikel 8:9 Wvvgz ongegrond.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. XXXXXX, voorzitter,
Dhr. XXXXXX, psychiater
Dhr. XXXXXX, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. MXXXXXX, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *Mw. XXXXXX, klagster,*
- *Dhr. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon*
- *Dhr./Mevr. XXXXXX, advocaat*
- *Dhr. XXXXXX, psychiater, aangeklaagde,*
- *Dhr. XXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. XXXXXX, vice-voorzitter klachtencommissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*